

[INLOGGEN \(HTTP://WWW.APACHE.BE/LOGIN/\)](http://www.apache.be/login/) | [ABONNEREN \(HTTP://WWW.APACHE.BE/REGISTREREN/?REG=NEW\)](http://www.apache.be/registreren/?reg=new)

[\(http://www.apache.be/\)](http://www.apache.be/)

[\(https://www.apache.be/2015/09/03/apache-be-breidt-uit/\)](https://www.apache.be/2015/09/03/apache-be-breidt-uit/)

MENU ▾

i Dit artikel wordt U gratis aangeboden door [Jan Walraven](#)

[\(<http://www.apache.be/auteur/5566>\)](http://www.apache.be/auteur/5566)

Apache.be legt de nadruk op diepgravende berichtgeving, duiding en onderzoeksjournalistiek. Maak echt onafhankelijke journalistiek mee mogelijk en word net als Jan Walraven lid.

Word voordelig lid

[\(<http://www.apache.be/registreren/?reg=new>\)](http://www.apache.be/registreren/?reg=new)

Ontvang de nieuwsbrief

[\(<http://www.apache.be/nieuwsbrief/>\)](http://www.apache.be/nieuwsbrief/)

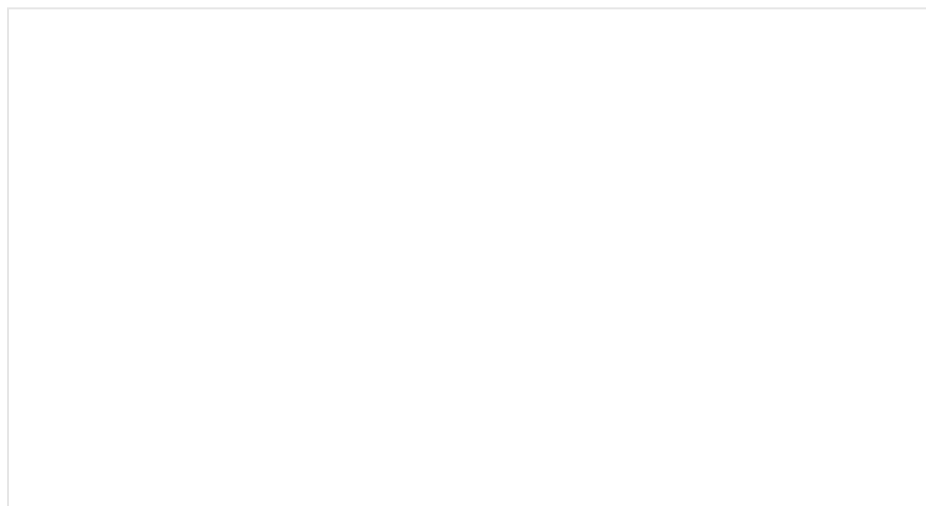
[APACHE.BE \(HTTP://WWW.APACHE.BE\)](http://www.apache.be/) / [2015](#) / [NIEUWS \(HTTP://WWW.APACHE.BE/CATEGORY/NIEUWS/\)](http://www.apache.be/category/nieuws/) /

VS GEEN VEILIGE HAVEN VOOR EUROPESE DATA

[\(<http://www.apache.be/2015/10/08/vs-geen-veilige-haven-voor-europese-data/print/>\)](http://www.apache.be/2015/10/08/vs-geen-veilige-haven-voor-europese-data/print/)

HET EUROPEES HOF HEEFT BESLIST DAT DE VS GEEN VEILIGE HAVEN IS VOOR PERSOONLIJKE GEGEVENS VAN EUROPESE BURGERS EN BASEERT ZICH DAARVOOR ONDER MEER OP DE ONTHULLINGEN VAN EDWARD SNOWDEN OVER DE NSA. HET VONNIS MAAKT ECHTER GEEN EINDE AAN DE ECONOMISCH BELANGRIJKE TRANS-ATLANTISCHE DATASTROOM, NOCH AAN DE SPIONAGECAPACITEITEN VAN DE AMERIKAANSE INLICHTINGDIENSTEN.

(<https://www.apache.be/wp-content/uploads/2015/10/data.jpg>)

Foto: Dennis Skley

Een uitspraak van het Europees Hof maakt een eind aan een 15 jaar oude beslissing van de Europese Commissie over het versturen van persoonlijke data naar de VS. Met de zogenaamde "Safe Harbour" beslissing bepaalde de Commissie in 2000 dat de VS adequate bescherming bood aan persoonlijke data. Het Hof doet deze beslissing nu teniet: de VS is geen veilige haven voor persoonlijke informatie van Europese burgers.

De zaak werd aanhangig gemaakt door de Oostenrijkse activist Max Schrems. Hij wees daarbij op de onthullingen van klokkenluider Edward Snowden over het gebruik van persoonlijke data voor spionagedoeleinden door onder meer de Amerikaanse inlichtingendienst NSA.

Schrems achtte het bewezen dat zijn persoonlijke gegevens niet veilig waren in Amerikaanse handen en trok naar de rechtbank in Ierland, waar het Europese hoofdkwartier van Facebook gevestigd is. Omdat er volgens het Ierse hooggerechtshof onduidelijkheid was over de Ierse bevoegdheid in de zaak, belandde de zaak bij het Europees gerechtshof. Het vonnis werd uiteindelijk op 6 oktober uitgesproken.

MAKKE COMMISSIE

In dat [vonnis](http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2015-10/cp150117nl.pdf) (<http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2015-10/cp150117nl.pdf>) maakt het Europees Hof komaf met de "Safe Harbour" bepaling. Concreet stelde het Hof dat nationale toezichthouders zelf moeten kunnen onderzoeken of de Verenigde Staten wel voldoende omzichtig omspringen met persoonlijke data, wat de Commissie daarover ook beslist of overeenkomt met een buitenlandse overheid.

Zelfs in het geval van een beschikking van de Commissie zijn de nationale toezichthoudende autoriteiten waarbij een verzoek is ingediend, verplicht om in volledige onafhankelijkheid te onderzoeken of de doorgifte van de gegevens van een persoon naar een derde land in overeenstemming is met de vereisten van de richtlijn.

Het is opvallend dat uiteindelijk het Europees Hof "Safe Harbour" moest annuleren. In november 2013 had de Commissie immers zelf al [13 tekortkomingen](http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-1059_nl.htm) (http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-1059_nl.htm) van Safe Harbour opgelijst. De Commissie kon in 2000 blijkbaar wel beslissen dat de VS adequate bescherming bood en een uitzondering op de Databeschermingswetgeving verdiende, maar ze slaagde er dertien jaar later niet in om dat oordeel eenzijdig te herzien.

In plaats daarvan vroeg de Commissie aan de Amerikanen om tegen 2014 "remedies te identificeren". Nu, twee jaar later, springt het Europees Hof in de bres, verdwijnt het Amerikaanse uitzonderingsstatuut in de prullenmand en zegt de Commissie de beslissing te verwelkomen. Al die tijd kon de Commissie er dus wel degelijk zelf iets aan veranderd hebben.

VERSNIPPERING

Omdat de nationale toezichhouders nu verantwoordelijk worden voor gegevensbescherming, zal de Commissie om versnipperd beleid tegen te gaan "duidelijke richtlijnen voor de nationale instanties" opstellen in verband met Amerikaanse verzoeken tot dataoverdracht.

Ook Europarlementslid Philippe De Backer (OpenVLD) pleit er voor om versnippering te vermijden. Het was immers net daarom dat in het verleden de Safe Harbour beslissing werd genomen. "Al in 2000 bleek dat nationale instituties niet in staat waren om de veiligheidsvoorschriften te controleren," stelt hij.

De Backer deelt de kritiek dat de Commissie te lang talmde om actie te ondernemen rond dit thema en roept op om zo snel mogelijk tot nieuwe Europese regels te komen. Die moeten vervolgens in het verdrag met de Amerikanen worden opgenomen. Transparantie is daarbij een cruciaal element. "Het is een fundamenteel recht van elke Europeaan om te weten wat er met zijn of haar persoonlijke data gebeurt."

OMWEGEN

Europees Commissaris voor Justitie Frans Timmermans [noemde](http://europa.eu/rapid/press-release_STATEMENT-15-5782_en.htm) (http://europa.eu/rapid/press-release_STATEMENT-15-5782_en.htm) de uitspraak eerst en vooral een "belangrijke stap in de handhaving van het fundamentele recht van Europeanen op databescherming", maar stelde daarnaast ook dat de "trans-Atlantische gegevensstromen tussen bedrijven kunnen blijven doorgaan via andere mechanismen". Het verderzetten van de trans-Atlantische datastroom is nodig, want van groot economisch belang, voegde Eurocommissaris Vera Jourová eraan toe.

De uitspraak van het Europees Hof betekent dus niet dat de economisch zeer rendabele, trans-Atlantische datastroom bruusk tot stilstand komt. Ten eerste blijven de wettelijk bepaalde afwijkingen voor data-overdracht naar de VS geldig. Dat kan bij het boeken van een kamer in een Amerikaans hotel of in levensbedreigende situaties. Ook data-overdracht in het openbaar belang blijft bestaan, in het kader van fraudebestrijding bijvoorbeeld. Tenslotte kan een individu ook de "vrije en geïnformeerde toestemming" geven tot data-overdracht.

Bedrijven als Amazon en Microsoft maken bovendien al langer gebruik van de door Timmermans aangehaalde alternatieve mechanismen. Zo is er bijvoorbeeld de mogelijkheid om via "Binding Corporate Rules" (BCR) te werken, ook wel interne gedragscodes genoemd. Deze bepaling maakt het mogelijk voor multinationals om vlot persoonlijke data tussen Europese en buitenlandse filialen uit te wisselen, mits ze de veiligheid ervan kunnen garanderen.

Zo'n BCR moet wel goedgekeurd worden, in België door de Privacycommissie en met een KB. Daarnaast is er ook een Europees systeem van "wederzijds vertrouwen", waardoor een BCR die goedgekeurd is door drie nationale instanties kan worden overgenomen door andere lidstaten.

Een andere optie kan zijn om een verwerker van persoonsgegevens via een contractuele bepaling te binden aan bepaalde normen van gegevensbescherming. Zo'n contractuele clausule moet opnieuw goedgekeurd worden door een nationale privacywaakhond. België stelt net als andere lidstaten modelcontracten ter beschikking die bedrijven zoals Microsoft, Amazon of Google reeds gebruiken.

Het valt dus te verwachten dat meer Amerikaanse bedrijven als reactie op het Europees vonnis en in afwachting van een nieuw verdrag tussen de EU en de VS afzonderlijke BCR's zullen afsluiten met nationale toezichthouders of gebruik zullen maken van "standard contractual clauses".

NSA

Volgens advocaat en expert privacybescherming Hans Graux (time.lex) weerhouden deze regelingen de NSA of andere Amerikaanse inlichtingendiensten er echter niet van om gegevens te blijven opvragen bij die bedrijven. "Als er vanuit de NSA een verzoek komt om persoonlijke gegevens vrij te geven in het kader van de nationale veiligheid, dan zullen bedrijven dat moeten blijven doen," zegt hij.

Ook wanneer een bedrijf in Europa gevestigd is. "Een structurele samenwerking met een Amerikaans bedrijf is voldoende," geeft Graux aan. Microsoft Ireland zal dus positief moeten reageren op een verzoek van de NSA. Graux pleit er daarom ook voor om de wettelijk beschermde rijksgegevens van de Belgische bevolking niet via publieke, Amerikaanse clouddiensten op te slaan, maar wel op een interne cloud waarvan de servers op Belgisch grondgebied staan.

"Safe Harbour zorgde in de eerste plaats voor een makkelijke, gestandaardiseerde manier van werken voor Amerikaanse bedrijven. Met die beslissing kregen die bedrijven een voorkeursbehandeling van de EU," stelt Graux.

“ DE UITSPRAAK VAN HET EUROPEES HOF BETEKENT NIET DAT DE ECONOMISCH ZEER RENDABELE, TRANS-ATLANTISCHE DATASTROOM BRUUSK TOT STILSTAND KOMT

“ ALS ER VANUIT DE NSA EEN VERZOEK KOMT OM PERSOONLIJKE GEGEVENS VRIJ TE GEVEN IN HET KADER VAN DE NATIONALE VEILIGHEID, DAN ZULLEN BEDRIJVEN DAT MOETEN BLIJVEN DOEN

Omdat het Europees Hof deze short-cut heeft afgesloten, moeten ze nu dezelfde procedures volgen als bedrijven uit andere derde landen. De Commissie benadrukte wel opnieuw om snel werk te maken van een nieuw verdrag met de VS.

PRIVACY

De onderhandelingen over dat nieuw verdrag rond data-overdracht en -bescherming slepen al enkele jaren aan. Europarlementslid De Backer hoopt dat de uitspraak van het Hof de onderhandelingen in een stroomversnelling zal brengen.

Die lopen voorlopig spaak omwille van de botsende Europese en Amerikaanse visies op privacy, geeft Graux aan. "Europa ziet privacy als een mensenrecht, de Amerikanen beschouwen het als een louter grondwettelijk recht, dat enkel geldt voor Amerikaanse burgers. Hierdoor geniet een Europeaan geen grondwettelijke bescherming van z'n privacy in de VS, maar omgekeerd is de privacy van Amerikaan in Europa wel beschermd."

Ook de visie van Amerikaanse veiligheidsdiensten verschilt met die van de meeste Europese. "In de VS vragen ze standaard alle info van iedereen, terwijl er in Europa meer controle is," zegt Graux. "Europese bedrijven mogen daar niet op ingaan, Amerikaanse bedrijven hebben geen keuze en moeten meewerken."

"In Europa is er altijd toestemming nodig van een onafhankelijk orgaan, er moet een gegronde reden zijn om iemands data op te vragen en te krijgen. Dat maakt 'mass surveillance' in Europa quasi onmogelijk."

Al zijn er natuurlijk interne Europese verschillen, dat bewijzen de praktijken van de Britse inlichtingendienst GCHQ. "De Britten zijn inderdaad meer geneigd om met de Amerikanen samen te werken. De interne Europese onenigheid is een gênant politiek probleem, dat de onderhandelingen met de VS er niet makkelijker op maakt."

“ **EUROPA ZIET PRIVACY ALS EEN MENSENRECHT, DE AMERIKANEN BESCHOUWEN HET ALS EEN LOUTER GRONDWETTELIJK RECHT, DAT ENKEL GELDT VOOR AMERIKAANSE BURGERS** ”

REAGEREN?

U moet geregistreerd zijn om te kunnen reageren op dit artikel. Neem ook de [spelregels \(http://www.apache.be/info/spelregels-debat/\)](http://www.apache.be/info/spelregels-debat/) door voor u zich in het debat mengt. Klik op de knop *Registreren* en maak uw gratis account aan.

[Registreren \(http://www.apache.be/registreren/?reg=free\)](http://www.apache.be/registreren/?reg=free)

BENT U REEDS GEREGISTREERD? ([HTTP://WWW.APACHE.BE/LOGIN/](http://www.apache.be/login/))

Gebruikersnaam of e-mail

Wachtwoord

Inloggen

Gegevens onthouden [Wachtwoord vergeten? \(https://www.apache.be/wp-login.php?action=lostpassword\)](https://www.apache.be/wp-login.php?action=lostpassword)

VERWANTVERWANTE BERICHTEN

RECENTRECENT IN "NIEUWS"

[\(http://www.apache.be/2015/09/08/push-back-asielbeleid-n-va-botst-met-mensenrechten/\)](http://www.apache.be/2015/09/08/push-back-asielbeleid-n-va-botst-met-mensenrechten/)

PUSH-BACK ASIELBELEID N-VA BOTST MET MENSENRECHTEN

[\(http://www.apache.be/2015/09/08/push-back-asielbeleid-n-va-botst-met-mensenrechten/\)](http://www.apache.be/2015/09/08/push-back-asielbeleid-n-va-botst-met-mensenrechten/)

JAN WALRAVEN ([HTTP://WWW.APACHE.BE/AUTEUR/5566/](http://www.apache.be/auteur/5566/)) · 8 SEPTEMBER 2015 · VOOR ABONNEES

[\(http://www.apache.be/2015/06/18/een-invasie-van-drones/\)](http://www.apache.be/2015/06/18/een-invasie-van-drones/)

EEN INVASIE VAN DRONES

[\(http://www.apache.be/2015/06/18/een-invasie-van-drones/\)](http://www.apache.be/2015/06/18/een-invasie-van-drones/)

ROBIN MICHIELS ([HTTP://WWW.APACHE.BE/GASTBIIDRAGEN/AUTEUR/ROBIN-MICHIELS/](http://www.apache.be/gastbiddragen/auteur/robin-michiels/)) · 18 JUNI 2015 · VOOR ABONNEES